

၂၀၁၄နံပါတ် ကိုယ်ပို့စွဲ ပျေကညီနှင့်ဒီဇိုင်းဟံသာဝါတဖန်'ဖူးမြို့များလုပ်ကွဲးရုံ'

ကိုယ်ပို့စွဲ'ဖူးမြို့များလုပ်ကွဲးရုံ'အတိုင်းကျင်းမာရေးနှင့်
ဒီဇိုင်းဆောင်ရွက်ခွင့်ပြုလုပ်

ကြံးသာသာပြန်ဆိုမှုများသည် အလွတ်သဘောပြန်ဆိုမှုများဖြစ်ပါသည်။ သေချာစွာ
စိစစ်အတည်ပြုလိုပါက အောက်ဖော်ပြပါ ဝတ်ဆိုဒ်တွင် လွှင့်တင်ထားသော
မြန်မာ/အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ထုတ်ဝေမှုများနှင့် တိုက်ဆိုင်ကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။

<http://www.dop.gov.mm/?p=4618>

သို့မဟုတ်

<http://countryoffice.unfpa.org/myanmar/2014/12/19/11162/toolkit/>

တိုကတိုလာညီ

ထလ္လာဂါရိပြေတ၏လီ၍တန်း၏တ၏သဘု၂ဘု၂အိမ်ဝံဒ၏အယ်တ၏ဘု၂ယို၏အိမ်ထို့ဝံဒ၏လာ၏တ၏ပ်ဖျူးဖျူးမျှ၏အိမ်လု၏လု၏ကွဲ့ရီ၏အစာအကိုနှင့်လီ။ဘု၂ဆုံးဒီးလု၏ဖိတ္တဘု၂အံ့ခာကဒုးအိမ်ထို့တ၏ဘု၂ပ်ဟို၏တ၏စုံဘု၂နှင့်တ၏ရုံးတ၏နှင့်တ၏ဂုံးတ၏လု၏လု၏လု၏ကွဲ့ရီ၏အစာအကိုနှင့်လီ။

၁ - ကိုပဲယိုး ၂၀၁၄နှင့် ပျကေညီနိုင်ခြင်းဟံသာဖို့တရာ့ ‘ဖော်မှုလိုက္ခာကွဲ့ရှိ’ (Kayin Sagaw) တရာ့သံကွဲ့အေးတရာ့စံဆောင်ရွက်ပေးပို့ ကိုပဲယိုး ဖော်မှုလိုက္ခာကွဲ့ရှိ

ତରିଯୁଗ୍ମାବଳୀରେ କାହାରେ କାହାରେ କାହାରେ କାହାରେ

၁.လာမန္ဒအယိုဖော်မြတ်လုပ်ငန်းရှိဘဏ်တော်မာအီနှင့်လည်း

ထက္ခာအီဘုံလာ ဟိုပါရိဒိဘုံအပူ ဒီသီးဒီကသုံးညါပျကည်းနှင့်၊ အတ်အိုသားအဂုံ၊ အတ်မှုတ်အဂုံနှင့် အပါ ‘ဖော်မှုလုပ်ကွဲးရဲ’ အဲဘာ့တ်ထာဖို့အီနှင့်လို့၊ ထက္ခာတနဲ့ အိုဒီတ်ကွဲ့နှင့်ဟန်တ်ဂျုံသုံးတဖြတ်အဲ၊ အယိုတလိုပါလာ ကထာဖို့ ‘ဖော်မှုလုပ်ကွဲးရဲ’ အဲနှင့်ဘာ့။

յ.Հայութիւնը կապահպահվելու գործությունների կողմէ (UNFPA) պահպանական պահպանական գործությունների կազմության մաս է:

ဘီမှုစာဖို့ကများနှင့်ကျိုဝိစ္စကရာ(UNFPA)မှုပါဒ်၏ ခုံးတော်မာတခါလာအသာၢုံးဒီး
ထံကိုအားဖြင့်တော်မာဂျာထို့ပသီထို့တော်နှုန်းလို့တော်ကရာကရှိအား မာစာဆိုရှိထွဲတော်လာအသာၢုံးဒီး ပျောကည့်နှုန်းလို့
မူး/ခွါးတော်ရှုံးသာၢုံးဒီးလိုင်သာ၃းဒီးတော်အိုင်ဖို့အိုင်လုံးသာၢုံးနှုန်းလို့တော်ကရာအား ဟူးမာစာအဲ
တော်မာအကျဲလာသာၢုံးဒီးခဲ့အိုင်ဒီးခဲ့ဖို့ကဟု၍ ဒီးတာသူ့ဘူးမာစာဆိုရှိထွဲပါၢုံးနှုန်းလို့

೨. ಗ್ರೇಂಡ್‌ಪಾಯ್ಲೋ ‘ಫಿಬ್ರೀಲ್‌ಕ್ಲೆಸ್‌ರಿ’ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯ ಅಂದಾಗಿ ಗ್ರೇಂಡ್‌ಪಾಯ್ಲೋ ಅನ್ನವನ್ನು ಉತ್ಪನ್ನಿಸುತ್ತಿರು.

တၢထာဖိုရအပ္းခဲလၢပိုရ အိုရဝံဒၢအမဲရၢကၢအီလၢ(၆၀)ကၢ်နၢလၢ.တၢလၢတၢစဲခဲလၢ ပကသုၢညဵါဘၢ လၢ တၢမၢဝံခဲလၢအခါနၢလၢ.ကျိုၢစဲသုၢတၢဖုၢအံ ထၢကိုၢပိုရပါဟုၢမာဘၢတၢသုၢတၢဖုၢဒီး(UNFPA) ဟုၢမာစာဝဲနၢလၢ.ကၢ်တၢနၢလၢတၢသုၢသုၢသုၢအိုရၢမာစာစဲၢကီး တၢကၢ်ကၢ်တၢနၢ သုၢအိုရၢမာစာစဲၢကီး တၢထာဖိုရတၢသုၢအိုရၢလၢ.

၄. တရာ်ထာဖို့အဲအဟို တရာ်ဘျူးတရာ်ဖို့မန္တအို့ဝန်လဲ၏။

မုံးလာသုတေသနပါရီအကြောင်းအရာများအတွက် အမြတ်ဆုံးဖြစ်ပါသည်။ မူလာသုတေသနပါရီအကြောင်းအရာများအတွက် အမြတ်ဆုံးဖြစ်ပါသည်။

၃ - ကိုပံ့ယိုး ၂၀၁၄နှင့် ပျောညီနှင့်မြတ်သွေးတရာ် ‘ဖော်မြတ်လိုက်ခွဲးရီ’ (Kayin Sagaw) တို့သံကွင်းတို့စံးဆာလာအဘာ်ယူးအေး ကိုပံ့ယိုး ‘ဖော်မြတ်လိုက်ခွဲးရီ’

‘ဖော်မှတ်လုပ်ကွဲးရဲ့’မှတ်ဘိုတ်မာအောင် ဒီတ၏တိုင်ပိန္ဒာသီနှင့်ဒီးတိုဂုဏ်တော်အာ မနာသုတေသနတယ်အိုင်ထိုင်ဝံဒ၏
သူလဲ့။မှတ်မာအောင်ခံနှစ်ဒီး တိုဂုဏ်တော်အာ မနာသုတေသနတယ်ကအိုင်ထိုင်ဝံဒ၏ ဘိုတ်တိုင်ဒွဲ့ဝံဒ၏အိုင်ထိုင်လို့။
လာထံကိုအပူ့၊ တ၏ကျေးစားမာနှင့်တို့ဟုတ်တို့အား သုတေသနတယ်အား တ၏ဆီတလဲသုတေသနတယ် လာထံဂုဏ်ဂုဏ်တော်ဖူးတော်မာ၊
တ၏ရွှေလိုင်များလိုင်တယ်ဒီးတိုဂုဏ်အရာအကောင်ဖူ့ အိုင်ထိုင်ဝံဒ၏အဆောကတို့နှစ်လို့၏ခံသိုးကုဒ္ခူးအိုင်ထိုင်တိုဂုဏ်အရွှေဖူး
သုတေသနတယ်ကသုတေသနအကိုး တိုဂုဏ်တို့လို့ဘုရားဝံဒ၏လို့။ ‘ဖော်မှတ်လုပ်ကွဲးရဲ့’အတော်ဂုဏ်သုတေသနအံ့ဌား
မှတ်ထားဖို့တူ့လာ ၁၉၈၃ အပူ့ကွံ့အနံ့။ ၂၀၁၇၁၅အောင် တိုဂုဏ်သုတေသနအံ့ဌားတော်ဘုရားဘုရား။ တကော်ဒီးဘုရား
ထံဂုဏ်ဂုဏ်ပူ့ပူ့ကည်းနှင့်သုတေသနအတော်အိုင်သား တလို့ဂိုလ်ဝံဒလို့ကျော်သနားတ၏ဟနာသုတေသနဘုရားသုတေ
တယ်အကိုးတသုံးလာဘုရား။ တကော်ဒီးဘုရားလာ ၂၀၁၇၁၅အပူ့အိုင်စုံကိုးဒီး တ၏ယူထားပို့အသိတို့ရှိတို့ကျော်သုတေ
တယ်အိုင်ဝံဒ၏လို့။ ‘ဖော်မှတ်လုပ်ကွဲးရဲ့’ တိုဂုဏ်လို့တို့လို့ဆဲ့တယ်မူ့တအိုင်နှစ်ဒီး ပို့လာကတို့အသိတယ်အကိုး
ကကဲထိုင်တို့တိုင်တိုင်နှစ်လို့။ပို့အသိတယ်စုံကိုး ကဘားစားထိုင်ရှိကျော်လာ ‘ဖော်မှတ်လုပ်ကွဲးရဲ့’အကိုးဒီး
တ၏ဆောကတို့ကယ်ဝံဒ ၃-၄နှစ်သုံးဝံဒ၏အိုင်ထိုင်အသိသုတေသနသုံးဝံဒ၏အိုင်ဒီးဘုရား။

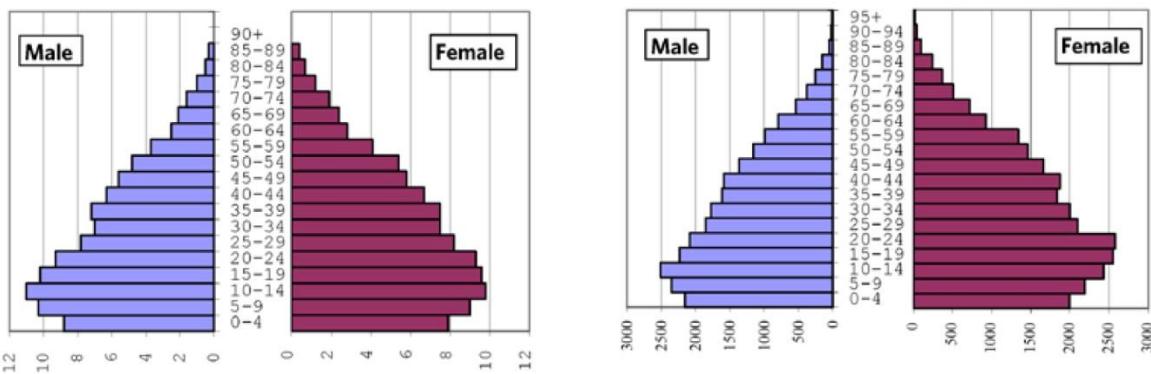
ထံကြိုအတ်ယူထာအမှုဒီး ‘ဖော်မြန်လုပ်ကွဲ့ရှိ’တ်ထာဖို့အဲကသာၢယံ့အရာကတ်ၢန့်ဒီးတ်အံ့ကြေးပဲသာၢပဲစ်ကိုဒီးဒီး ထံကြိုအဲဘုဢ်အလုအလုၢအတ်ပို့ထဲမှဲပဲသို့စ်ကိုဒီးန့်လီးၢ

မုလာ‘ဖော်လုပ်ကွဲးရီ’အတ်ဂုဏ်တိကျို့သုဉ်တဖ်အယ် လာထံကြိုတ်ယူထာအမှုးအပူ၏ ကဲထို့တ်မာစာစုံကို ခီဖျေလာပျေသုဉ်ည်ပါပ်တ်လာအလိုက်သုဉ်တဖ်တိန်ရဲ့တ်ကျွော်အီး တ်ဟု့တ်တ်ဖူးအပူတ်တာ၏လိုင်ဘို့စာမျက်နှာတဖ် တအို့လာဘုရားနှုန်းလို့၊ ‘ဖော်လုပ်ကွဲးရီ’အား ပ်ဖူးပူးလာဟု့တ်ဖူးသုဉ်အနိုင်လာလို့ကော်တခါဘာ၏တခါအပူနှုန်းလို့၊ တ်ပ်ဖူးအား တမ္မာ်ကာဘာ၏လို့တ်လို့ဆဲးသနာကဲ့ ကဲထို့တ်ထို့ကိုး တခါအီး ကမ္မာ်တ်မာစာတမ္မာ်နှုန်းလို့၊ လာထံကြိုတ်ယူထာအမှုးအပူ တ်တာ၏လိုင်ဘို့စာမျက်နှာတဖ် ဘို့အို့ထို့ဘာ၏ဖူးစုံစုံကိုးဒီး ကမ္မာ်တ်ထို့ကိုးဒီး ကမ္မာ်တ်ထို့ကိုးဒီးလာ အရှုံ့ကို့တ်မာအကို့နှုန်းလို့။

‘ဖော်လုပ်ကွဲးရှိ’တိုထာဖို့အား မြတ်သိတ်ထာဖို့အီလာခံနှင့်ဒီး ထံကိုပါဒီးလာဟဲတို့အသိတဗုံတမုံ ကသုံးညာထံကိုတို့အိုးသားအဂျားအယ် ကဲထို့တို့တို့တို့လာအပဲသုံးအတုံးတို့မာအပူ့နေ့လီးလာတုံးဂုံး သုံးတဖွေအံ့အယိုတားဒီး ဖော်လုပ်ကွဲးရှိ’တိုထာဖို့အားသားတို့မာအီးဖဲ့ ၁၀၁၄နှစ်အပူ့နေ့လီး

အဒီ-'ဖေါ်မှုလုပ်ကွဲ့ရို'တောထို့ဖို့မာကျိုးအခါ ပထိုဘိုလ်လာ ထံကြိုအပူပေါကည့်နှင့်ကိုအတော်ဆီတလဲကွို
သားတဖိုကဲထို့ပဲ ဒို့ပို့ကလဲ့နှစ်လီးပျောကည့်လာသာသေးအို့ ၁၅-၁၉နှစ်သုံးတဖိုအနီးကိုအံ့ဌာန်းပျောကည့်
နှင့်ကိုအဂါတဖိုနှစ်လီးတော်အပ်ပျော်ထို့ရဲ့ပဲလာ ဟံ့ဌာန်အပူပိုသုံးနှင့်စာလီးဝဲးမူးစဉ်ကွဲ့လာ အပျောကွို ၁၅နှစ်
နှစ်ဒီးပျောကည့်နှင့်အတော်အို့သေးအံ့ဌာန်းလီးဝဲးအံ့ဌာန်းလီးဝဲးတဖိုအံ့ဌာန်းလီးဝဲးလာ
'ဖေါ်မှုလုပ်ကွဲ့ရို'တောထို့ဖို့မာကျိုး စရိနှင့်ကို(၁)(၂)အပူနှစ်လီးပကထံ့ဘို ဖိုသုံးအို့ဖျော်အနီးကိုသုံးတဖို
နှစ်လီးပျောကည့်အသေးအို့ ၁၅-၁၉နှစ်သုံးတဖို အို့ပျော်ဖျော်ဖျော်ဖျော်အယို တော်အပ်ပျော်ထို့ရဲ့ ဒီသီးထံကြိုအတော်ဖဲး

Figure 1: Population Pyramid- 2007 Fertility and Reproductive Health Survey **Population Pyramid- Pilot Census 2013**

လာကိုပဲယီအပူစုံကို(demographic bonus)အကိုင် လိပ်သိပ်ပဲလာ တိုပ်ပဲကျေသနသုတေသနတဖိုနှင့်လို့နှင့်ကြားပိုပဲကျေသနသုတေသနတဖိုအံ့၊ လာအပူကွဲ့အနုတ်(၁၀) ပုဂ္ဂနည်အတိုင်းဖြစ်မျှကယာ စုံလိုပဲအကတိုအခဲနှင့်လို့မှုလာတို့ပိုဖြစ်ရှိသုတေသနတဖိုအံ့၊ တအိုင်ပဲအယ်သတေသနတို့မီး ဘုရားလာပူကွဲ့အုပ်ဒုံးအောင်လို့၊

တရိသံကျိုလာအဘာ်ယူးဒီး ‘ဖော်မြိုင်လဲနဲ့ရှိ’အစာသွို့တဖို့

၇. တိရိစ္ဆာတရာ့ကျော်သုတေသန ကဘားတရာ့ထုတေသန အခြေခံမှုပါတီဝင်လည်းကောင်း၊

၈. တိုထာဖို့အစာသုရှိတဖြိုအံ၊ ကဟုဘံရကယ်ဘာကရျိလာ အက်ဘာစ်သုရှိတဖြိုအက်ဘာသုပဲနှင့်။

၉. တိပိဋကဓရလာဘ၏ယူးဒီး ဟန်ဒု၏တဒ်မှုကျိုးဝဲကွန်အဂျိုအံ့၊ ကဘ၏တိန္ဒာကိုအောင်လုပ်၏

၁၀. ‘ဖော်များရှိ’ဒီ၊ ထက်လိုအပ်သားအံ့၊ ဘင်ထဲလိုသားနှင့်မဲ့

၁၁. တရိဂုံတရိကျိုးသူ့တဖ်အဲ၊ မျှော်တရိထာဖို့အီတံ့နှုံးကာဘုံတရိထားထို့ရာလိုအီအဆာကတို့ဖဲ့လို့

၁၃. တိုင်းကြီးလာထံကောက်ပွဲတဖို့အကိုစုံကိုနှစ်လို့တဖို့သူ့တဖို့အား ကောင်တို့မှာအောင်လဲ၏

ፌተኛ ንግድ በመሆኑ የሚከተሉት ስልክዎች ተስተካክለዋል፡፡

၁၄. တိဂုံတိကျိုးသုတေသနအား မှုပိတ်ဂုဏ်လီတံ့လီဆေးလီနှင့် ပက်ပ်ဖြစ်လို့

တဖော်စုံကို ဘုရားတော်မာလိတုံအီး ဒီသီးကထံ့ပျောထာဖို့တော်ဖို့အတော်ကမ်းဒီး ဘုံကာဝဲသူသူဘုရားအဂိုနှုန်းလို့။

‘ဖော်မှုလုံးရဲ့’ကမဲးတံ့သုံ့တဖော်စုံကို ဘုရားကျေးစားဒီသိပ္ပါယ်ရဲ့မျှကသုံ့ညာန်ပုံ တော်ထာဖို့အံအဂုံ ဒီးဘုရားနှုန်းမှုဒါလာ တော်ဖို့တော်အပူးနှုန်းလို့။

‘ဖော်မှုလုံ့ကွဲ့ရဲ့’တော်ထာဖို့တော်ခါအံး မူးလို့တံ့ထဲလဲရဲ့အဂိုနှုန်းပျောထာဖို့ဒီးအီးလာ တော်ရဲ့ကျေးဆီပို သုံ့တဖော်အဂုံ၊ တော်ဆီပိုထဲမှစာအီးရဲ့တဲ့လဲရဲ့သုံ့တဖော်အဂုံနှုန်းလို့၊ တော်သံကွဲ့တဖော်ပျောထာဖို့တော်အဂို့တော်ဟု့ တော်မာလို့တော်တဲ့ဟိုရဲ့နိုင်းရဲ့၊ ‘ဖော်မှုလုံ့ကွဲ့ရဲ့’တော်ထာဖို့မာကွဲ့(လိုအုဖြို့ ၂၀၁၃နှုံး)တော်သံကွဲ့တော်မာလို့တံ့တော်တော်ဂျို့သုံ့တဖော်နှုန်းလို့။ ဖော်မှုလုံ့ကွဲ့ရဲ့တော်မာကွဲ့အံအယို မာဂ္ဂထို့တော်သံကွဲ့တဖော်တော်မာ အတော်ရဲ့တော်ကျေးသုံ့တဖော် သုံ့ဝဲဒ်နှုန်းလို့။

တော်မာအပတ္တာသုံ့တဖော်အံအပူး ပျောစ်နီးလာထံ့ကော်ကာတဖော်ဟု့ကျို့ဟု့ဖူးတော်မာအဆီတဖော်အံး ဒီသီးကလို့ဂို့ထံ့ကော်ကာတော်ထာဖို့အဂို့ ဘုရားတော်သမံသမီးဝဲနှုန်းလို့၊ ဒီသီးဒီးပဒို့အတော်ယူးကည်းအသီး ဖူး၂၀၁၃နှုံးထို့သီးအခါန်းရဲ့ ထံ့ကော်ကာပျောဟု့ကျို့တော်ကရာ(ITAB)ဘုရားတုံးအို့ထို့ဝဲဒ်အုံလို့လာကရှုံးအံး အပူးပျောစ်နီးလာ၊ ‘ဖော်မှုလုံ့ကွဲ့ရဲ့’တော်ထဲ အို့ဝဲဒ် ဘျောနှုန်းလို့။ ITAB အတော်မာနှုန်းနှုန်းမှုဝဲဒ် ဒီသီးကအို့ခီးကွဲ့တော်မာဒီးဟု့ကျို့ဟု့ဖူးလာ အမူဒီအို့ကတော်တကေလာ၊ ‘ဖော်မှုလုံ့ကွဲ့ရဲ့’တော်ထာဖို့အံအပူးနှုန်းလို့။ ITAB ကွဲ့ထဲတော်ထာဖို့အတော်ဖို့တော်မာကိုးကတံ့အုံနှုန်းလို့။ တကေးဒီးဘုရားတော်အံအပူးနှုန်းလို့ ဘုံကာ့ လုံ့လုံ့တော်ပီးတော်လို့ တော်တဲ့ဟိုရဲ့နိုင်းရဲ့အတော်မာ ဒီသီးကလို့ဂို့ထံ့ကော်ကာပျောမာတော်အသီးနှုန်းလို့။

ဖဲ့ ‘ဖော်မှုလုံ့ကွဲ့ရဲ့’တော်ထာဖို့အကတံ့အခါန်း ပျောဘုရားမူးတော်အီးလို့ ထံ့လီ့ကို့ပူးထံ့ကော်ကာတံ့တဖော် င့်ဝဲကတံ့တို့အံး ဘုရားတော်ဟု့ခဲ့းဟု့ယ်ဝဲသီးကအို့ခီးကွဲ့တုံးတော်မာအဂုံအကျို့သုံ့တဖော်နှုန်းလို့၊ ပျောကွဲ့ကိုတော်သံကွဲ့အံး ဟဲကွဲ့ပျောထာဖို့တော်ဝဲလဲရဲ့တော်မနဲ့တဖော်ဘုရားတော်သံကွဲ့အံးအဂုံနှုန်း ခီးကွဲ့ဒီးပ်ဖျို့ထို့ကွဲ့ဝဲ နှုန်းလို့။ တော်ပ်ဖျို့သုံ့တဖော်အံး ဒီသီးပျောနှုန်းမူးဝဲကသုံ့အဂို့ ဘုရားတော်ထဲ့ထို့ရဲ့ဝဲဒ်အုံနှုန်းလို့။

တော်ပ်ဖျို့သုံ့တဖော်အံး ကွဲ့ဖျို့ဝဲလာ၊ ‘ဖော်မှုလုံ့ကွဲ့ရဲ့’တော်သံအံးတော်ဝဲ ပျောဝဲဒ်ဒီးကံ့အပတ္တာတံ့ နှုန်းလို့၊ ဖဲ့တော်သံကွဲ့အဂုံအကျို့တဖော် ဘုရားတော်ပ်ဖို့အံးအဂုံနှုန်းဒီး တော်ဂျို့တော်ဖို့အံးကဘုရားတော်သမံသမီးအံးနှုန်းလို့။

8 - ကိုပ်ယော် ၂၀၁၄နှုံး ပျောညီနှုံးဟု့တော်ကျို့တဖော် ‘ဖော်မှုလုံ့ကွဲ့ရဲ့’ (Kayin Sagaw) တော်သံကွဲ့ဒီးတော်စုံဆောင်ရွက်သီးသံ့အား ကိုပ်ယော် ‘ဖော်မှုလုံ့ကွဲ့ရဲ့’

၁၅. ၂၀၁၄နှစ် ထံကိုအတ်ယုထာအမှုးအကို ‘ဖော်များလုပ်ကွဲးရီ’တရာ့ဂုံသုတေသနအားကြောင်တရာ့ရုံးကိုအီးသူနှင့်မြို့၏

၁၆. ‘ဖော်မြို့လုပ်ကွဲ့ရှိ’တိဂုံးသုတေသနအဲ၊ ဆီးတွဲမာစာ(အချို့ကျကိုယ်စားပြစ်နစ် PR)သုဝဏ္ဏနှင့်

၁၇. ဗုဒ္ဓဘာသုပည်တို့၏အမြန်သေးလာ တိုဟန္တထံကိုအကျိုးအကျွေအခါ ပဒိုက်တဲ့ဖူးလာ ကိုပုံစံ၊ ထံမြန်တို့အမြန်ပဲ ဤကက္ခာနှင့်လီးဘာရိဆုံး ၂၀၁၄နှင့် ဖူးမြန်လုပ်ကွဲ့ရဲ့တိုထာဖို့ဆိပ်အခါ ပထိုဘာရိလာ ပုံကြည့်နိုင်းအမြန်ပဲ၍ ဤကက္ခာနှင့်လီးဘာရိအောင် တိုကဘာသုပည်တဲ့ဖူးအီးဖြင့်လှုံး။

၁၁ - ကိုပံ့ယိုး ၂၀၁၄နှင့် ပျောညီနှင့်တော်မြို့တယ် ‘ဖော်လုပ်ကွဲရဲ့’ (Kayin Sagaw) တို့သံကြိုဒ်အား အဘယ်လုပ်လုပ်မှုများများ ဖော်လုပ်လုပ်ကွဲရဲ့

ကမျာ်ပင်ဖို့တော်အိုင်သားဝံအလီးခံ ပျောကညီနှင့်လာပသူ့ညာ့ဘုရာ်နှင့် မှုဒ်ပျော်ဘုရာ်တော်ဖေးအနှင့်ကိုနှစ်လီး၊
လာနှင့်ကိုအော် ထံမြို့ကိုဖို့လာအိုင်လာထံကော်ကာတဖို့အိုင်စုံကိုနှစ်လီး
ဘုရာ်ဆုံး ၂၀၁၄နံပါတ်ထားဖို့အယ် ပသူ့ညာ့ဘုရာ်လာအော်ကွဲ့

၁၅နံပါတ်ပျော်နှင့်ရှာလီးဝံအဂုံနှစ်လီး.ပထုံးဘုရာ်လာ သားစုံအိုင်ရှာလီးဝံအော်လာ ၁၅နံပါတ်ပျော်နှစ်လီး.ပဒို့ဆို့ကမိုဝံလာ အော်ကွဲ့၏ ၁၅နံပါတ်ပျော်နှင့်အံကအီထို့အယ် တယ်ဝံဒီးတဲ့ဖျော်လာ ဤကကွဲ့နှင့်လီး

၂၀၁၅နံပါတ်လီးအတော်ပျော်ဖျို့မှု့အိုင်ထို့ဝံဒီး ပကသူ့ညာ့ဘုရာ်ညီနှင့်လီးတံ့ဌာ်လီး.ဘုရာ်ဆုံး ၂၀၁၄နံပါတ်ထားဖို့ဆို့ပို့ပျော်လာ ပျောကညီနှင့်ရှာနှင့် ပျောတယ်တုံးအိုင်နှစ်လီး.ကမျာ်ပင်ဖို့တော်အိုင်သားဒီးပျောကညီနှင့်ဝံလာ၍အော် တမုံပျောတယ်အီဒီးပျော်ဖျို့အီနှင့်ဘုရာ်.ပျော်ဘုရာ်တော်ဖေးအနှင့်အော် ထံကော်ကာတဖို့အော်အိုင်သား ဘုရာ်ဆုံးဒီး ‘ဖော်မှု့လုံးကွဲ့ရီ’ အော် ပျောသူ့ဘုရာ်တဖို့ဘုရာ်တော်ထားနှင့် အီနှင့်ဘုရာ်. ‘ဖော်မှု့လုံးကွဲ့ရီ’ မှုဒ်ပျော်ထားဖို့ ပျောကညီနှင့်လာအိုင်ဝံအော်လာထံကိုအော်နှစ်လီး

10 - ကိုပံ့ယိုး ၂၀၁၄နံပါတ်ပျော်နှင့်ရှာလီးဟံ့ဌာ်တဖို့ ‘ဖော်မှု့လုံးကွဲ့ရီ’ (Kayin Sagaw)
တော်သံကွဲ့ဒီးတော်စံးဆာလာအဘုရာ်ယူးဒီး ကိုပံ့ယိုး ‘ဖော်မှု့လုံးကွဲ့ရီ’

ပုဂ္ဂန်ထွဲလိပ်သားတဖော်အမူအဒါ

ວ.ລາຕົວທີ່ແກ່ງມາດີເປັນຕົວຢ່າງດີເຊີ້ນຕະຫຼາດກຳນົດກຳນົດ

၁၉. ထံလိုက်ပွဲတိုကရာကရီ(Civil Society)

ထံ၏ကြိုပျေတ်ကရာကရိတယ်လာ အဘိုတ်နှင့်နှီးတယ် တဲဖူးနှင့်ပါးဖူးမြတ်ကွဲးရဲ့အတ်ကု၏စီအတ်ကု၏တို့တယ်ဆူ ပျော်မျာ်အအိုနှုန်းလီးခုသီးတ်ကရာကရိတယ်၊ မာစာအူသီးကမျာ်သုံးတယ်အား ကဒိုထိုထိုထိုအကိုးဖူးမြတ်ကွဲးရဲ့တ်ကု၏သုံးနှုန်းလီးကလိုတ်တ်အက်ားအထူး တခါလာ တ်မာစာကတ္တာအဆိတကု၏အကိုးတ်ဘို၏ထွဲလိုင်သားအဂ္ဂာလာ ပဒိုဒီးတ်ကရာကရိတယ်အားအပျော်အအိုထိုအကိုးနှုန်းလီး

၁၁ - ကိုပဲယိုး၊ ၂၀၁၄နှစ် ပျောကည်းနှင့်ကိုဒီးဟံသာဝါတဖူးမြတ်လုပ်ကွဲးရီ (Kayin Sagaw)
တရုပ်သံကွဲးဒီးတရုစ်ဆေးသာလာအဘာ်ယူးဒီး ကိုပဲယိုးမြတ်လုပ်ကွဲးရီ

‘ဖေါ်မြန်လိုက္ခာရီ’တို့သံကျိုအတ်မှာ

၂၀. ပြေထာဖို့တ်တကေ၊ ဘင်မနာတသံကျိုယာတ်သံကျိုအခါ(ငွာ)ခဲလော်နှုန်လို့。

တ်သံကျိုတန္ထာ မူးဝဲဒ်လာပို့မူး(မူး)ပြေလာ၊ အသေးအနံ့အလာတန္ထာအကိုနှုန်လို့ တ်သံကျိုတန္ထာ မူး/တမ္မာ တ်စံးဆာအဖို့ခို့ဘင်တ်တ်ထို့ဒွေးဝဲမေး ကဘင်တ်သံကျိုဝဲဒ်နှုန်လို့ မူးတလို့သံကျိုနှုန်ဒီး တ်သံကျိုအံးကဘင် တ်ပ်တ်တ်ကွို့ဝဲနှုန်လို့ အယိုပြာအောက် တဘင်တ်တ်သံကျိုအိုး တ်သံကျိုအခါ(ငွာ)ခဲ ခဲလော်နှုန်လို့ အဖို့ “အပူးကွဲ့ ဘုလာအပူး၊ တ်သံအဂုံအို့မဲ့” စံးတ်နှုန်မူးဝဲဒ်လာ၊ ပို့မူးမူးမူး အသေးအို့ဘုံ-ဂုဏ်နှုန်တဖ်အတ်အို့ဖျော်အဂုံနှုန်လို့ နှုန်လို့。

၂၁. တ်ရှုံးတ်နှုန်သရို့တဖ်ဒီး သီခါသုံးတဖ် ကဘင်တ်တ်ဂံု့ဒွေးအီော်လို့。

လါမ္မာ(၂၉)သိ တ်ထာဖို့အနာအခါ ပြေအို့လာတ်လို့ကိုးပူးအောင်တ်ထာဖို့သံကျိုဝဲဒ်နှုန်လို့ ဘင်ဆုံးဒီး သီခါကို့ဒွေး သူးမူးသံ့သိအို့တ်လို့ဒီး ယို့သုံးတဖ်အပူး ပြေကည်းသုံးတဖ်အို့ တ်သံကျိုခဲလော်တလို့ဝဲနှုန်ဘင်၊ အဖို့ “လာဟံ့ု့ အေးအို့ပူးအေးလဲ့ု့” တ်သံကျိုအံးတလို့လာ၊ ပြေကသံကျိုအီော်ဘင်၊ ဘင်ဆုံးဒီး တ်သံကျိုလာ၊ ပြေခဲလော်အကို့ဒု့ ကဘင်တ်သံကျိုဝဲဒ်နှုန်လို့ နှုန်လို့。

၂၂. ယအို့လာ ဟံ့ု့ဒွေးနှုန်လို့ လာဟံ့ု့နှုန်ပြေထာဖို့ယမ်းဝဲလံ့အယို ယတစ်းဆာတ်ထာဖို့အံး သုံးနှုန်ဒီး。

ပြေကည်းတကေ၊ တဘင်တ်ထာဖို့ခံဘုံနှုန်ဘင်၊ ‘ဖေါ်မြန်လိုက္ခာရီ’ထာဖို့အို့တ်ပြေလာအို့လာ၊ တ်လို့အပူးအံးသုံး တဖ်နှုန်လို့ အဖို့-တ်ထာဖို့အခါ နအို့လာဟံ့ု့ဒွေးအယို နကဘင်တ်ထာဖို့လာ (တ်ကရာကရာအတ်သံကျိုလို့) အပူးနှုန်လို့ လာနာဟံ့ု့ပူး ပြေတဘင်ထာဖို့ယုံ့နုံ့နှုံ့ဘင်၊ မူးထာဖို့ဒီး တ်အံးမူးတ်ကမ်းတခါနှုန်လို့ နှုန်လို့。

တ်ကမ်းတဖ်အံး အို့ထို့ဝဲလာ ‘ဖေါ်မြန်လိုက္ခာရီ’အတ်ထာဖို့ခဲလော်အပူးသုံးဝဲနှုန်လို့ ဘင်ဆုံးဒီး မူးလာပြေထာဖို့

12 - ကိုပဲယို့ ၂၀၁၄နှုန် ပြေကည်းနှုံးတ်ထာဖ် ‘ဖေါ်မြန်လိုက္ခာရီ’ (Kayin Sagaw) တ်သံကျိုဒီးတ်စံးဆာလာအဘင်ယုံးဒီး ကိုပဲယို့ ‘ဖေါ်မြန်လိုက္ခာရီ’

ပျောကည့်နှင့်လာ အကလို့အကကွဲ့အယ် တကမ်းအံမျှုံး တို့တဆုံးတကျို့ဒီး တမ္မာကဘာဦးဘာဦးထဲ
‘ဖော်လုပ်ကွဲ့ရဲ့’အတ်ဂုံးတဖြည့် အိအာကလဲ်နှစ်ဘာဦး။

ຈຸ.ກັນມາດເພີ້ມເພື່ອສະຫຼຸບມາດຕະກຳທີ່ມີຄວາມສົງລົງກຳນົດໃຫຍ່/ຕະຫຼຸບມາດຕະກຳທີ່ມີຄວາມສົງລົງກຳນົດໃຫຍ່.

၂၄.လာဟံနိဒဏ်အပူး ပျော်လာ မင်္ဂလာနှင့်အိန္ဒြယ်/တအိန္ဒြယ် ဘုရားမန္ဂာ်လျှော်ကွဲဝါန်လို့

၂၂.လာမန္ဒအသိပုထာဖို့တ်အောက်ရှိ/မှုပဲကိုသရို/မှုပဲတဖို့နှင့်လုပ်လာတ်ဂျီမန္ဒအသိဘို့တ်ယူထာအိုနှင့်လုပ်။

၂၆.ဘုရားမန္တအယ်ပွဲထောဖို့တ်တဖုံး ကွဲးလ်လာစုံဘိန္တ်လဲ၏ တိုင်းဆာတဖုံးအံ့ တဘာဦးတ်ဘို့ကူးလာခံနှင့် မျှော်တဲ့လီတံ့ကသုံးခဲ့လဲ၏

တုကဗုမှုလာ ဘင်္ဂီဒီဘာ့သိတ်အဲမေးသုတ္တတ်ဖုန်စုံကို ပူးသမီးတုပါထားဖို့တရုပ်ဖို့သုတ္တဖြန့်တဖြန့်
သုတ္တည်ပါပတ်စာဝဲအပိုတ်ဘာ့ယိုင်အလျှို့တအိုင်ဘာ့၊ 'ဗီမိမှုလုပ်ကွဲ့ရီ'တုပါအဂုဏ်သုတ္တဖြန့်အဲ ဘာ့တု
သမီးတုပါအဲလာ အနုတ်တဖြန့်အနုတ်အပေါ် မုံမေအံးအဲဒီ တုကဗုမှုမန္တကကဲတိုင်ဒုတ်နှစ်ပူးသုတ္တည်ပါပတ်
နှစ်လီ၊ 'ဗီမိမှုလုပ်ကွဲ့ရီ'တုထားဖို့အဲ ဘာ့တုပါကားဟုပ်အိုး ဘာ့တုပါသမီးအဲလာ တရုပ်လီတုပါတဖြန့်အဲ
အပူးနှစ်လီ。

၂၇. တုရှင်ထာဖို့အဂျိုးတယ်အဲ၊ တုရှင်စံးလာကဘာရိတုပ်ပါန္တရွှေ့သိမှုအီနှုန်းလို့၊ ဘာရိဆိုဒ်ဒီး လာမနာအပို့ပေါ်ကျိုး ဟံသာဝါခဲ့လာတယ်အမဲ့တယ်နှင့်လဲ၍။

၃၀. ပုအိုလက်ပဲယိုအခါး၊ ပုမာတ်ဖိုလာသူးလီးဆဲ ထံကော်ဂါတဖ်စုံကို ကဘ်တိုထာဖို့အိန္တိ၏။

ፉጠር ንግድ የሚከተሉት ስልጣን መሆኑን ተመዝግበ ነው፡፡

೨೦. ‘ಅಂತರ್ವಿಳಿಗ್ಗೆಂಬು’ ತರ್ಕಾರ್ಥಿಗೆ ವಿಭಿನ್ನ ಮಹಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

တရာ်သံကွန်တဖ်လာအဘာ်ယူးဒီး ပျေကလုံးတရာ်ဘုံးတရာ်ဘိအဂ္ဂို

၃၂. ပွဲကလ်စံးတဖို့အိုင်ပါ(၁၃၅)ကလ်နှုန်လီ။ တရာ့အဲပွဲကလ်တရာ့လီ၏တဖို့တာဘို့သုံးအဲ့ဘို့နှုဂံး၊ အော့တမု့တရာ့ပို့ဖျော့ပြုလာကိုပဲ့ယို့အပူ့လီးတံ့၏လီးဆဲးအဟဲ့ တရာ့သံကျို့တဖို့အိုင်ထိုင်ပဲနှုန်လီ။ ပွဲစံးဆာ တရာ့သုံးတဖို့မူ့တစ်ခုးဆဲ့အကလ်လီးတံ့၏လီးဆဲးနှုန်မီး၊ ကိုဒီဇိုင်း/လီ၏ကပ်အပူ့ တရာ့ကယ့်ထားထိုင်ပဲ ပွဲကလ်တဖို့အကိုတိုင်မြဲလို့

မဲကိုပဲယိုပဒို ပိုဖူတ်သံကွို'ကလု်'အဂျာလာ'ဖေါ်မှုလံ့ကွဲ့ရဲ့'အပူအခါန် လာထံကိုလံ့နှင့်ကျဲ့
အပူပိုပဲလာ ပျေကလု်အိုး ၁၃၅ကလု်အဟိနှင့်လီး၊ တ်ပိုဖူအသီမှုအိုးထိန်နှင့်ဒီးတ်ဂျာအံကဘာ့တ်
ဆီတလဲမာသီထိန်ပဲနှင့်လီး၊ 'ဖေါ်မှုလံ့ကွဲ့ရဲ့'တ်ပိုဖူလာခံကတ်အိုးထိန်အိုးလဲ့ တ်ဂျာအံ၊ မှုတဘာ့လို့ဘာ့စ်
အံဘာ့ဒီး ပျေခဲလာ့ကဘာ့အိုးဖို့နှင့်လာတ်ဂျာအံအကိုးနှင့်လီး၊ လတ်ဂျာအံအကိုး
ပျေကဘာ့ဟံ့နှင့်တ်ဆာကတ်အိုးဖို့နှင့်လီး ဟံ့နှင့်ဘူးလို့အတ်အာ့လီးတ်ဂျာလို့နှင့်လီး。

**၃၃.တ်ဂျာလာအဘာ့ယူးဒီး တ်ဘူးတ်ဘာပျေကလု်အတ်ဂျာလို့သု့တဖ်အံ၊ ဒီသီးပျေကထုးထို့ရဲ့လီးဆူ
ကိုအိုးထို့လီးကဝိုးကဝိုးဆုံးသံတဖ်အိုး မှုမတာတဖ်မှုအာ့လီးစံ့နှင့်ပဲ့ပဲ့လဲ့။**

တ်ဂျာလို့သု့တဖ်အံ၊ ကဘာ့တ်ပိုဖူလာအလီးအိုးအိုးနှင့်လီး။ တ်ဂျာတနီး ဒီသီးတ်ဂျာထို့ပသီထို့ကျဲ့သန္တာသု့
တဖ်အကိုးလို့ဘာ့ပဲလာ ပျေကဘာ့ထုးထို့ရဲ့လီးဆူ ဒူသဝိသု့သု့တဖ်အိုးနှင့်လီး။ တ်ဂျာတနီးဒုးလီးအံ
တ်ထုးထို့ရဲ့လီးဆူ ကိုအိုးထို့လီးလံ့တဖ်အိုးနှင့်လီး။ အဒီ- တ်ဂျာလာအဘာ့ယူးဒီး ထံလီးမှုအူနှင့်တကာတ်
ကဆဲ့ကဆဲ့အကိုးသု့တဖ်အံ၊ လို့ဘာ့ပဲလာ ပျေကထုးထို့ရဲ့လီးဆူ ဒူသဝိသု့သု့တဖ်အိုးနှင့်လီး။
တ်ဘူးတ်ဘာ့အကိုး ပဒိုကဘာ့ဆီကမိုးဒီး ထုးထို့ရဲ့လီးအိုးနှင့်လီး။

**၃၄. 'ဖေါ်မှုလံ့ကွဲ့ရဲ့'အပူ ပျေလာ အသွေးပါယုံသီးသု့တဖ်အံ၊ ဘုံမနာပျေတဟု့အီးနှိုးကံ့ပနိုး(code number)
နှင့်လဲ့။**

လာ'ဖေါ်မှုလံ့ကွဲ့ရဲ့'အပူ ပျေလာအသွေးပါယုံသီးသု့တဖ် ကဘာ့တ်ပိုဖူအကိုးပဒိုတို့ပိုတ်တု့ပဲ့လီး။ ဘာ့ဆုံးဒီး
'ဖေါ်မှုလံ့ကွဲ့ရဲ့'အံ၊ တမူးတ်ပိုဖူ နှိုးကံ့ပနိုး(code number)လာကလု်တဖ်အကိုးနှင့်ဘာ့နှိုးတံ့
ထံကိုးထံပိုဖူထိုးထံအသီးလာ "ယဲယမူးကလု်မနာ့ကလု်မတာ" တဖ်နှင့်လီးလာတ်အံအဟိုးကလု်လာ
တအိုးလာ ကလု် ၁၃၅ကလု်အပူတဖ်အံ၊ ကဘာ့ပိုဖူထိုးထံအသီးလာကလု်အဂောတမံ့ခြီးလာ နှိုးကံ့ပနိုး
(code number)အဖီလ်နှင့်လီး။

တ်ဂျာတနီး လို့ဘာ့ပျေကသမံ့သမီးလီးတ်ဂျာလီးဆဲ့လာ၊ သွေးပါယုံသီးအဂျာနှင့်လီး။ ပျေထာ့ဖို့တ်ဘာ့လာ
ဖီးနီးဖူးထာ့သု့တဖ်အံ၊ ဘုံမတ်ဂျာလိုးအံနှင့်လီး။ တ်မာအံ၊ နှိုးတ်မာလာယံ့ပဲ့အဟိုး ၂၀၁၇နှိုးကတ်(မူ)
၂၀၁၆နှိုးထိုး 'ဖေါ်မှုလံ့ကွဲ့ရဲ့'တ်ပိုဖူလီးတ်အပူ တ်ဂျာဘာ့ယူးလာပျေကလု်အံ၊ တဘာ့တ်ပိုဖူစိုးကီး
အံဘာ့နှင့်လီးသွေးပါယုံသီးသု့တ်အံနှိုးကံ့ပနိုး(code number)သု့တဖ်အိုးထိုးထံပဲ့အံနှင့်လီး။ အဟိုး ၂၀၁၇နှိုး
လာမူးတ်ပိုဖူအပူ တ်ဂျာအံကဘာ့တ်ပိုဖူထိုးအီးနှင့်လီး။

**16 - ကိုပဲယိုး ၂၀၁၄နှိုး ပျေကည်းနှိုးဟံ့နှင့်တဖ် 'ဖေါ်မှုလံ့ကွဲ့ရဲ့' (Kayin Sagaw)
တ်သံကွာ့ဒီးတ်စံ့ဆာလာအဘာ့ယူးဒီး ကိုပဲယိုး 'ဖေါ်မှုလံ့ကွဲ့ရဲ့'**

လာတ်ဂျိအမံမြေအသိ တို့သံကွဲလာအသာၢ်ယူးဒီပျေကလုဦ်အဂျိအံ၊ ဘုရားတို့ဟန်အီနှိုး ဤဗ္ဗားနသုံးည်၏ပို့ပို့နှိုးလို့၊ ထံကိုအပူ့ ပျေကလုဦ်တဖို့အို့ပြီအို့ပြီလာတ်လို့ကိုးပျေအကို့ သူးအို့သုံးည်၏အသိနှိုးလို့၊ ခီဖျို့လာတ်အို့အလို့၊ မူ့ပျေကလုဦ်အတ်အို့သူးအို့ မျို့ကျို့ပဲကွဲတို့မူ့အီး တို့ရုံလို့မူ့လို့တို့အို့သူးတဖို့ အံ၊ ဆီတလဲကွဲ့အသူးသုံးဝဲနှိုး ပကဘုရားသုံးည်ပါပ်စား၊ ဖူ့ဖူ့မူ့လို့ကွဲ့ရီးရီးအပူ့ တို့သံကွဲ့သုံးတဖို့အံ၊ မူ့ဝဲအို့လာတ်အို့ထို့ထို့ထို့အတ်မူ့အကို့နှိုးလို့။

၃၅. ပျောကလှိုင်နှင့်လိုအတိုင်လိုအဆဲးလေ၊ ကိုဒီဇိုင်လိုကရိုပလိုကရိုတဖ်အပူးအံး၊ ကဘာ်တ်မာနှုန်းအီလိုအတိုင်လိုအဆဲးကသွေးစ်ကိုးမဲ့

ပျောကည်နှစ်ရုံးဘိုင်တိုင်ထာဖို့ရှု/အေအကိုနှစ် ပျောပိန့်ဖျောတသူ့ပဲဘိုင်၊ပျောထာဖို့တိုင်သုံးဘိုင်တဖို့ မူးပျောလာအိုင်လာတို့၏အံအမှုပသုံးညီကတို့ တို့လို့တလို့အံအတိုင်ကတို့အတိုင်အိုင်သုံးတဖို့နှစ်လို့၏၊ တိုင်ကမာသုံးတအိုင်အကိုင် ဘိုင်တိုင်သုံးကျော်ခြေဂေါ်ဘိုင်နှစ်လို့၊ဘိုင်ဆိုင်ဒီး တိုင်ကမာရှုမူးအိုင်ထိုင်နှစ်ဒီး မူးပဲအိုင်လာတို့ခံမူးအယ်နှစ်လို့၏

ဘင်္ဂလန်ဒီး လာတိုင်ထာဖို့အံကေလာပဲ့၊ ၁၀၀% အကိုယ်တမ္မာကကဲတိုင်ပဲဘင်္ဂ. တရာ်တလာတပဲသုည့်တဖို့အံတမ္မာကကဲတိုင် တရာ်ဘင်္ဂဒီဘင်္ဂထံးအောက်ရှိခိုး၊ ‘ဖော်များလုပ်ကွဲပဲရှိ’အံနှင့်ဘင်္ဂ. တရာ်ထာဖို့များအိုင်တရာ်စုကို ပျက္းပိုင်ဖို့သမဲသမီးကဲ့ အိုင်ပဲအိုင်နှင့်လို့။

တို့သမဲ့သမီးပ်ဖို့လိုအပ် ကမ်းမဲ့ ၂၀၁၆နှင့်နှစ်လို့၊ တို့မာအော် ကဘာဦးတို့မာအော်လာ၊ ‘ပျောကည်းနှင့်ပို့’
ဟံသာဖြင့်တဖော် ဖော်မှုများရဲ့ ဘိမ်းစာဖို့အတော်ထူသနာ၊ အတော်ဟုတ်ကုပ်သွေ့တဖော်အပျောက်လို့

ဒိသိုးကယူသုတေသနညွှန်ချုပါအင်္ဂာ –

www.dop.gov.mm

<http://myanmar.unfpa.org/census>

